

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Стратегічна екологічна оцінка»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Код і найменування спеціальності	101 Екологія
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Екологія»
Курс, семестр	4 курс, 7 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 5,5, Загальна кількість годин – 165, із яких: лекцій – 28 год., практичних занять – 28 год. Форма семестрового контролю – іспит
Мова (-и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології
Контактні дані розробника (-ів)	Калініченко Володимир Миколайович, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, e-mail: volodymyr.kalinichenko@pdau.edu.ua, тел. 099 016 2641, сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/kalinichenko-volodymyr-mykolayovych
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	«Оцінка впливу на довкілля»
Компетентності	Загальні: ЗК1: Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності. ЗК7: Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Фахові: ФК4: Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства. ФК5: Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.
Програмні результати навчання	ПРН 1. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами. ПРН 15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів. ПРН 22. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля. ПРН. 27. Уміти виявляти та оцінювати екологічні ризики та еколого-економічні збитки за забруднення довкілля та розробляти рекомендації щодо зменшення техногенного навантаження на території та здоров'я людей.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійної діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, уміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

формування умінь та компетенцій щодо проведення науково-обґрунтованої оцінки об'єктів експертизи вимогам екологічного законодавства, санітарним вимогам, будівельним нормам і правилам тощо, виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а також розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків реалізації запланованої діяльності і сприяння сталому розвитку.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Основні поняття, мета, принципи, процедура проведення та суб'єкти стратегічної екологічної оцінки (СЕО) і їх повноваження.

Тема 2. Порядок проведення стратегічної екологічної оцінки.

Тема 3. Етапи стратегічної екологічної оцінки (СЕО).

Тема 4. Роль громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля.

Тема 5. Основні методи СЕО.

Тема 6. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Тема 7. Здійснення державного контролю в галузі охорони атмосферного повітря, земель, за використанням надр, у сфері поводження з відходами

Тема 8. Здійснення державного контролю в галузі охорони, використання і відтворення рослинного і тваринного світу, в галузі збереження лісів та за дотриманням заповідного режиму.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення; бесіда. Наочні методи: ілюстрування, спостереження. Практичні методи: практичні роботи, робота з науковою літературою та правовими регламентуючими документами (конспектування, тезування). Самостійна робота без контролю викладача: завдання самостійної роботи. Методи з розвитку соціальних навичок: презентації, доповіді, робота в команді.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру та достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності.

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

Дедлайни та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої

	<p>освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це декана факультету, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Декан інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу директора. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.</p>
<p>- щодо академічної доброчесності</p>	<p>Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p>- щодо відвідування занять</p>	<p>Навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.</p>
<p>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</p>	<p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декану факультету. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях</p>

апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС. навч. посіб. Суми : Сумський національний аграрний університет, 2021. - 152 с. https://jm.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/posibnik_1623674876.pdf
2. Стратегічна екологічна оцінка комплексного плану. Практичний посібник. USAID. Київ. 2022. 108 с. https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/819/SEO_ready.pdf
3. Сайт Європейської Комісії щодо оцінки впливу на довкілля <https://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm>
4. Протокол про Стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_b99#Text.
5. Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку" від 20.03.2018 №2354-
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
6. Марушевський Г., Потапенко В. Методичні рекомендації для проведення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування. Проект «Партнерство для розвитку міст», 2019. - 72 с.
7. Методичні рекомендації із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 № 296 (із змінами, внесеними згідно з наказом Мінприроди від 29.12.2018 № 465). Електронний ресурс: https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/04/MR-provedennya-SEO_iz-zminami.pdf
8. Калініченко В.М., Королькова А.О. Застосування методу оцінки життєвого циклу (ІСА) для оцінки впливу на навколишнє середовище джерелами відновлюваної енергетики Збірник матеріалів V міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції "Ефективне функціонування екологічно стабільних територій у контексті стратегії стійкого розвитку: агроекологічний, соціальний та економічний аспекти", 2023 р. м. Полтава
9. Калініченко В.М., Асанов А.А. Екологізація будівельної галузі України. Збірник матеріалів V міжнародної науково-практичної Інтернет - конференції "Ефективне функціонування екологічностабільних територій у контексті стратегії стійкого розвитку: агроекологічний, соціальний та економічний аспекти", 2023 р. м. Полтава
10. Калініченко В.М., Критерії сталого розвитку для оцінки будівель. Збірник матеріалів V міжнародної науково-практичної Інтернет - конференції "Ефективне функціонування екологічностабільних територій у контексті стратегії стійкого розвитку: агроекологічний, соціальний та економічний аспекти", 2023 р. м. Полтава

**Реквізити
затвердження**

Затверджено на засіданні кафедри екології, збалансованого природокоричтування та захисту довкілля протокол від 02 вересня 2024 року № 1

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань на самостійну роботу	Тестування	іспит	
Тема 1. Основні поняття, мета, принципи, процедура проведення та суб'єкти стратегічної екологічної оцінки (СЕО) і їх повноваження.	3	2	14	20	5
Тема 2. Порядок проведення стратегічної екологічної оцінки.	6	2			8
Тема 3. Етапи стратегічної екологічної оцінки (СЕО).	6	2			8
Тема 4. Роль громадськості під час розробки та прийняття рішень стратегічного характеру, що мають вплив на довкілля.	6	2			8
Тема 5. Основні методи СЕО.	6	4			10
Тема 6. Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.	6	6			12
Тема 7. Здійснення державного контролю в галузі охорони атмосферного повітря, земель, за використанням надр, у сфері поводження з відходами	6	2			8
Тема 8. Здійснення державного контролю в галузі охорони, використання і відтворення рослинного і тваринного світу, в галузі збереження лісів та за дотриманням заповідного режиму.	3	4			7
Разом	42	24	14	20	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях:

3	Відмінне виконання практичної частини роботи та вільне знання теоретичної частини практичної роботи.
2,5	Достатнє виконання практичної частини роботи з невеликою кількістю неточностей, та знання теоретичної частини практичної роботи.
2	В цілому правильна робота з незначною кількістю помилок та поверхневе знання теоретичної частини практичної роботи
1	Виконання практичної частини роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на питання теоретичної частини практичної роботи.

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на самостійну роботу:

2	<p>Здобувач вищої освіти має високий рівень знань з основних принципів оцінки та управління ризиками. Вміє самостійно аналізувати, структурувати інформацію про технологічні процеси та їх можливі впливи на навколишнє середовище та використовувати soft skills під час представлення самостійно виконаної роботи. Впевнено володіє прийомами детермінованої оцінки ризику, визначення експозиція і дози. Демонструє високий рівень теоретичних знань методів зменшення ризиків техногенних аварій та забруднюючих впливів на навколишнє середовище.</p> <p>Грамотно застосовує принципи екологічного управління у різних галузях охорони навколишнього природного середовища та на підприємстві відповідно до визначених ризиків.</p>
1 – 1,5	<p>Здобувач вищої освіти має середній рівень знань з основних принципів оцінки та управління ризиками. На базовому рівні володіє прийомами детермінованої оцінки ризику, визначення експозиція і дози. Демонструє базовий рівень теоретичних знань методів зменшення ризиків техногенних аварій та забруднюючих впливів на навколишнє середовище.</p> <p>Знає принципи екологічного управління у різних галузях охорони навколишнього природного середовища та на підприємстві відповідно до визначених ризиків</p>
0,5 – 1	<p>Здобувач вищої освіти має середній рівень знань з основних принципів оцінки та управління ризиками. На низькому рівні володіє прийомами детермінованої оцінки ризику, визначення експозиція і дози. Демонструє посередній рівень теоретичних знань методів зменшення ризиків техногенних аварій та забруднюючих впливів на навколишнє середовище.</p> <p>Знає принципи екологічного управління у різних галузях охорони навколишнього природного середовища та на підприємстві відповідно до визначених ризиків.</p>

Шкала та критерії оцінювання тестових завдань:

11 - 14	Здобувач відповів правильно на 80 – 100% питань.
7 - 10	Здобувач відповів правильно на 60 – 70 % питань.
4 - 7	Здобувач відповів правильно на 40 - 50% питань.
0	Здобувач відповів менше ніж на 30 % питань

Шкала та критерії оцінювання екзамену:

Теоретичне питання № 1	0-3	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки
	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Теоретичне питання № 2	0-3	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки
	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Задача	0-3	Несвідоме, механічне рішення задачі, присутні значні помилки, використання невірної методики розрахунків, наявність арифметичних помилок.
	4-7	При вирішенні задачі отримана неточна відповідь. Хід виконання завдання логічний та достатньо обґрунтований, але з незначними помилками, дещо порушена логічність. Відповідь правильна.
	8-10	При вирішенні задачі отримана правильна відповідь. Хід виконання завдання логічний та достатньо обґрунтований.
Всього (максимальна)	20	